

Jezušček.

Václav Kosmák — Jožef Gruden.

I.

unaj tema, megla in tiho. Le zdaj pazdaj zalaja pes, zaškripljejo vrata. Korakov ni slišati v debelem snegu.

Kar zazveni nepričakovano kakor iz daljne, neznane daljave tam nekje na koncu mesteca trobenta, in večno mili pastirski zvoki odmevajo v tihi sveti večer. Zvene tako znano pa vendar čudovito tuje, kakor bi odmevali z onih gor, kjer so pred tisoč in več leti betlehemski pastirji igrali in prepevali na čast novorojenemu Odrešeniku.

Toliko da so zadonele pastirske trobente, pa so zažarela grajska okna v veliki dvorani. Oskrbnikova žena je z možem vred prižigala sveče na velikem božičnem drevescu. Na drevescu je bilo obešenega toliko sadja, slaščic in različnih igrač, da nikdar tega, Pod njim na tleh je stal konj za ujčkanje, je sedela kakor živo dete velika punica s pravi lasmi in ležala harmonika. Prav na vrhu je bil prilepljen krasen smejoč Jezušček z razprostrtimi ročicami in z zlato zarjo krog glave.

Kadar pa so bile vse svečice prižgane, je oskrbnikova žena z malim zvončkom pozvonila. Vrata so se odprla, in stara gospa je peljala z veselim obrazom troje otrok v sobo: Mirjana, Nadico in Verico.

»Jojmene!« so vzkliknili vsi trije otroci naenkrat, se ustavili pri samih vratih in gledali z velikimi jasnimi očmi.

Starši so zrlí na otroke in plavali v radosti.

»Naprej, naprej!« so klicali mamica otroke z najvljudnejšim glasom. »Glejte no, kaj vam je Jezušček prinesel!«

Otroci so skočili k drevescu, pa niso vedeli, kaj bi najprej gledali.

»Babica, razdelite!« je poklical oskrbnik mater. Stara gospa je začela razdajati z drevesca različne

malenkosti. Najmlajši deklici korale, trobentico in gibljive igračke, starejši knjigo s podobami in uhane, dečku pa denarnico in nožič. Otroci so vriskali in od veselja poskakovali, in starši so bili vsi veseli z otroki vred.

Naenkrat pa se je deček zagledal v konja pod drevescem in je veselo vzdiknil: »Ali je ta moj?«

»Tvoj, tvoj,« so potrdili mamica, »pa harmonika tudi.«

V skoku si je deček potegnil konja sredi sobe, ga zasedel in jahal tako ošabno kakor še Napoleon po zmagi pri Slavkovu ne.

»No, Nadira,« so rekli mamica podarivši starejši deklici punico, »na, tukaj ti je prinesel Jezušček punčko. Ime ji je Ivica. Pazi nanjo, da ne bode jokala.«

Deklica se je ustrašila: »Kaj ta tudi plače?«

»O tudi, tudi, le poslušaj.« In mati so stisnili punico, pa je zaječala: »eee«.

»O joj!« je Nadica plosknila z rokami in takoj segla po punčki. »Pojdi sem, Ivica; mamica so te, veš.«

Vzela je punčko v naročje, jo poljubila in tešila: »vs — vs — vs!«

Rajali so pozno v noč. Naposled so dali otroke spat, in ti so vam spali v zlatih sanjah do belega dne.

Na vse zgodaj — kmalu po polnoči — so zvonovi pri cerkvi slovesno zapeli in vabili verne, naj pohité z betlehemskimi pastirji vred poklonit se novorojenemu Odrešeniku. Ljudje so jih slišali, pa hiteli v hram božji, samo pri oskrbnikovih ne; tam je vse spalo, razen stare dekle. Ta je vstala in šla molit v cerkev zase in za vse domače, zlasti pa za male »dušice«,

Otroci so se vzbudili šele po sedmih, in njih prva besedica je bila »papat«.

Mati in babica sta hiteli, jih spravili iz postelj, umili ter jim dali kave z rozinovo potico.

Mirjan pa proti svoji navadi ni pojedel vsega, rajši se je šel ujčkat na konja.

Nadica je šla k svoji »Ivici« gledat, ali še spi.
— Pa je spala.

»Mamica,« je vprašala mater, »a kje je tisti Jezušček, ki nam je vse to prinesel?«

»Kaj ga nisi videla? Gori na drevescu.«

Mati so peljali otroke v sosednjo sobo pa jim pokazali Jezuščka, prilepljenega vrh drevesca.

Otroci so zrlí nanj s topo pobožnostjo.

II.

Ko so na sveti večer pri oskrbnikovih okna vzplamenela, so sedeli nasproti v koči ob gobovi juhi in mlečni kaši Vernik z ženo in dečkom Jožkom vred.

»Mati, kdo to tam zunaj trobi?« je vprašal Jožek.

»Pastir, dragi moj, da se je rodil Jezušček.«

Deček se je nasmejal, in ko se je spomnil, kaj so mu mati o Jezuščku pripovedovali, je gledal sanjavo predse. Naenkrat je vzkliknil: »O joj: koliko je pri oskrbnikovih lučic! Kaj pa je to?«

Starši so pogledali vun na obžarjena okna, in mati so rekli žalostni: »K oskrbnikovim je prišel Jezušček.«

»A k nam ga ne bo?« je vprašal deček.

»Pri nas je že bil, Jožek, saj ti je nekaj prinesel; stoj no.«

In mati so šli vun in prinesli dečku na glinenem krožniku jabolk pa orehov. Toliko da ni deček od veselja zavriskal. »Pa tistega Jezuščka nisem jaz nič videl!«

»Počakaj, ga boš videl v cerkvi pri polnočnici. Ali pojdeš?«

»Pojdem, pojdem,« je zatrjeval deček ves vesel.

»Moral boš kmalu vstati,« so mu zapretili oče s prstom.

»Pa bom,« je obljubil deček.

Po večerji so zapeli oče in mati:

»Rodil se nam je kralj nebes,« molili in legli.

»Mati,« je prosil deček na pol bdeč, na pol speč, »ne pozabite me zbuditi!«

»O nič se ne boj, te bom že.«

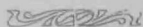
Še preden so zvonovi zapeli k polnočnici, je bila pri Vernikovih že luč. Hiteli so k polnočnici in mati so stopili z Jožkom vred prav blizu k oltarju.

Ko so drugič zapeli zvonovi, je prižgal cerkvenik vse sveče na oltarju, da je bilo vse v lučkah. Zdaj je duhovnik prišel iz zakristije, in s kora so orglje zabučale.

Duhovnik je odprl sveto hranišče in je izpostavil sv. Rešnje Telo na vrh oltarja, kjer je bilo največ lučic.

»Mati, kje je tisti Jezušček?« je vprašal deček.

»Tamle,« so pokazali mati na zlato monštranco. In deček je gledal vso mašo, v tanki kamižolici od mraza drgetaje, na Jezuščka v zlati monštranci. Oči so mu iskriale od veselja. Ta Jezušček mu je bil bolj všeč kakor oskrbnikovim otrokom. In Jezuščku je bil Jožek tudi bolj všeč kakor oskrbnikovi otroci.

Oj ta soldaški boben!

Ej, naš oče so bili dober in skrben oče!

Takisto po vseh svetih, ko so postali večeri tako dolgi, so rekli navadno: »Otroci, moliti bo treba malo več ob večerih. Zdaj bo jel hoditi Miklavž poslušat, če so otroci kaj pridni in če znajo kaj moliti.«

Pa smo molili večer za večerom, zbrani pri očetu na klopi pri gorki peči. Mati so se pa motali v kuhinji in nam pripravljali večerjo.

Vse smo premleli od očenaša do štirih poslednjih reči. Dolga vrsta molitev, katere je manjši Pavlek le zlogoma pobiral za očetom. Trajalo je skoro do večerje. Če smo pa poprej končali, menili smo se o sv. Miklavžu in njegovih darovih.